

**ЗГІДНО
З ОРИГІНАЛОМ**

**НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ
РАДА АДВОКАТІВ УКРАЇНИ**

04071, м. Київ, вулиця Ярославська, будинок 6, 5-й поверх,
тел.: (044) 392-73-71, факс: (044) 392-73-70
info@unba.org.ua www.unba.org.ua

РІШЕННЯ № 134

Про затвердження роз'яснення щодо зарахування до стажу роботи в галузі права, необхідного для набуття права на заняття адвокатською діяльністю, роботи за сумісництвом на посаді, що потребує наявності повної вищої юридичної освіти

«13» листопада 2015 року

м. Київ

Рада адвокатів України, керуючись статтею 55 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Положенням про Раду адвокатів України, **вирішила:**

1. Затвердити роз'яснення щодо зарахування до стажу роботи в галузі права, необхідного для набуття права на заняття адвокатською діяльністю, роботи за сумісництвом на посаді, що потребує наявності повної вищої юридичної освіти, що додається.
2. Секретарю Ради адвокатів України про прийняте рішення повідомити ради адвокатів та кваліфікаційно-дисциплінарні комісії адвокатури регіонів, а також оприлюднити його на офіційному веб-сайті Національної асоціації адвокатів України.

Голова Ради адвокатів України

Л.І. Ізовітова

Секретар Ради адвокатів України

П.М. Гречківський

до рішення Ради адвокатів України
від «13» листопада 2015 року №134

**Щодо зарахування до стажу роботи в галузі права,
необхідного для набуття права на заняття адвокатською
діяльністю, роботи за сумісництвом на посаді, що потребує
наявності повної вищої юридичної освіти**

Рада адвокатів України, розглянувши звернення Голови Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Одеської області Рудницької Н.А. від 14 серпня 2015 року № 403/0/9-15 про зарахування до стажу роботи в галузі права, необхідного для набуття права на заняття адвокатською діяльністю, роботи за сумісництвом на посаді, яка потребує наявності повної вищої юридичної освіти, врахувавши пропозиції членів Ради адвокатів України, надає наступні роз'яснення.

Міністерство праці та соціальної політики України у листі від 16 січня 2003 року № 06/2-4/6 «Щодо роботи за сумісництвом» роз'яснило, що відповідно до частини другої статті 21 Кодексу законів про працю України працівник має право реалізувати свої здібності до продуктивної і творчої праці шляхом укладення трудового договору на одному або одночасно на декількох підприємствах, в установах, організаціях, якщо інше не передбачено законодавством, колективним договором або угодою сторін. Це дає можливість працівникам, крім основного трудового договору, укладати трудові договори про роботу за сумісництвом.

Сумісництво – це виконання працівником, крім основної, іншої регулярної оплачуваної роботи на умовах трудового договору у вільний від основної роботи час на тому самому або іншому підприємстві, в установі, організації або у громадянина. Тобто, працівник не може виконувати в один і той же час (наприклад, з 9-00 до 18-00) роботу як за основним місцем роботи, так і за місцем роботи за сумісництвом.

Разом з цим, потрібно розрізняти роботу за сумісництвом та суміщенням.

Суміщення професій (посад), згідно пункту 2 постанови Ради Міністрів СРСР від 04 грудня 1981 року № 1145 «Про порядок та умови суміщення професій (посад)», передбачає виконання працівником поряд зі своєю основною роботою, передбаченою трудовим договором, додаткової роботи за іншою професією (посадою), за згодою працівника без звільнення від своєї основної роботи на одному й тому самому підприємстві протягом установленої законодавством тривалості робочого дня. Отже, основна робота й робота за суміщенням виконуються на підставі одного трудового договору та в один і той же час.

Обмеження на сумісництво відповідно до частини другої статті 21 КЗпП України можуть вводитися законодавством, колективним договором, угодою сторін. Вказаною статтею не обмежене сумісництво ні за кількістю трудових

договорів про роботу за сумісництвом, які можуть укладати працівники, тривалістю роботи, яку працівник поєднує з основною. Тільки відносно працівників державних підприємств пунктом 2 постанови Кабінету Міністрів України від 3 квітня 1993 року № 245 «Про роботу за сумісництвом працівників державних підприємств, установ і організацій», визначені обмеження тривалості роботи за сумісництвом у 4 години в робочі дні і повний робочий день у вихідні. Загальна тривалість роботи за сумісництвом протягом місяця не повинна перевищувати половини місячної норми робочого часу.

Питання зарахування стажу роботи за сумісництвом до стажу роботи в галузі права, необхідного для набуття права на заняття адвокатською діяльністю, було предметом неодноразового розгляду Радою адвокатів України.

Це питання врегульовано Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Кодексом законів про працю України, Законом України «Про оплату праці», рішенням Ради адвокатів України № 265 від 17 грудня 2013 року «Про врахування стажу роботи помічника адвоката, який працює неповний робочий тиждень», роз'ясненням Ради адвокатів України стосовно роботи помічника адвоката за трудовим договором (контрактом) з адвокатом як самозайнятою особою, затвердженим рішенням Ради адвокатів України № 226 від 27 вересня 2013 року, рішенням Ради адвокатів України № 277 від 27 вересня 2013 року «Про затвердження роз'яснень стосовно стажу роботи у галузі права для осіб, які отримали вищу юридичну освіту», рішенням Ради адвокатів України № 72 від 04 липня 2015 року «Про затвердження роз'яснення щодо зарахування стажу роботи на посаді помічника адвоката до стажу роботи в галузі права особи, яка не здобула повної вищої юридичної освіти та щодо права на звернення із заявою про допуск до складення кваліфікаційного іспиту», рішенням Ради адвокатів України № 71 від 04 липня 2015 року «Про внесення змін до рішення Ради адвокатів України № 63 від 4-5 липня 2015 року «Про затвердження роз'яснення щодо зарахування до стажу роботи в галузі права роботу за сумісництвом на посадах, які потребують наявної повної вищої юридичної освіти», рішенням Ради адвокатів України № 63 від 4-5 липня 2014 року «Про затвердження роз'яснення щодо зарахування до стажу роботи в галузі права роботу за сумісництвом на посадах, які потребують наявної повної вищої юридичної освіти», рішенням Ради адвокатів України № 270 від 17 грудня 2013 року «Про затвердження у новій редакції Порядку допуску до складення кваліфікаційного іспиту, порядку складення кваліфікаційного іспиту та методики оцінювання результатів складення кваліфікаційного іспиту для набуття права на заняття адвокатською діяльністю в Україні» тощо.

Частиною 1 статті 6 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» встановлено, що адвокатом може бути фізична особа, яка має повну вищу юридичну освіту, володіє державною мовою, має стаж роботи в галузі права не менше двох років, склала кваліфікаційний іспит, пройшла стажування (крім випадків, встановлених цим Законом), склала присягу

адвоката України та отримала свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю.

ЗГІДНО
З ОРИГІНАЛОМ

Стосовно врахування періодів роботи до стажу роботи в галузі права Рада адвокатів України роз'ясненням «Про зарахування до стажу роботи в галузі права роботи за сумісництвом на посадах, які потребують наявної повної вищої юридичної освіти», затвердженим рішенням від 4-5 липня 2014 року № 63, зі змінами, внесеними рішенням від 4-5 липня 2014 року № 71, визначилася, що час роботи особи на посаді помічника адвоката за сумісництвом та на умовах цивільно-правових договорів не зараховується до стажу роботи в галузі права, необхідного для набуття права на заняття адвокатською діяльністю.

Частиною 1 статті 16 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» передбачено, що адвокат може мати помічників з числа осіб, які мають повну вищу юридичну освіту. Помічники адвоката працюють на підставі трудового договору (контракту), укладеного з адвокатом, адвокатським бюро, адвокатським об'єднанням, з додержанням вимог цього Закону і законодавства про працю. Затвердження положення про помічника адвоката віднесене частиною 3 статті 16 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» по повноважень Ради адвокатів України. Наявність повної вищої юридичної освіти є однією із вимог до фізичної особи, яка може бути, згідно підпункту 2.1.2 Положення про помічника адвоката, затвердженого рішенням Ради адвокатів України від 25 вересня 2015 року № 113, помічником адвоката.

Таким чином, кваліфікаційні вимоги до освітнього рівня посади помічника адвоката є достатньо високими і не є нижчими від кваліфікаційних вимог до посади юрисконсульта підприємства, установи, організації.

З системного аналізу зазначених нормативно-правових актів, Рада адвокатів України вважає, що стаж роботи особи за сумісництвом на посаді юрисконсульта або на іншій посаді, яка потребує наявності повної вищої юридичної освіти, та на умовах цивільно-правових договорів не зараховується до стажу роботи в галузі права, необхідного для набуття особою права на заняття адвокатською діяльністю.

Натомість, додатково Радою адвокатів України в частині зарахування до стажу роботи в галузі права роботи на посаді керівника юридичної фірми встановлено, що такий стаж зараховується до стажу роботи в галузі права, необхідного для набуття особою права на заняття адвокатською діяльністю, у випадку, якщо особа, займаючи посаду керівника юридичної фірми, відповідно до затвердженої посадової інструкції здійснювала юридичну діяльність, а не лише управлінську.

